

KOR

ΠΟΙΗΜΑ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΦΩΝΗΘΕΝ

ΕΝ ΝΕΩ, ΦΑΛΗΡΩ,

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΥΨΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

ΕΝ ΕΤΕΙ 1821 ΤΗ: 23^η ΜΑΡΤΙΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΕΝ ΑΓ. ΛΑΥΡΑ,

ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΡΗΝΟΥ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΗΡΩΙΚΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΡΑΟΡΟΥΜΗΝΑ

Ἀνθυπολοχαγῶ Ἀποστράτου.



B

AR



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ

1885

ΠΟΛΙΤΕΙΑ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΠΟΙΗΜΑ ΗΡΩΙΚΟΝ ΤΟΥ 21 ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΕΝ ΤΗ, ΑΓΙΑ, ΛΑΤΡΑ.

Ὡ γῆ εὐαγγελίζου
χαρὰν καὶ εὐτρεπίζου.

Ὡ ὑπέρλαμπρος ἡμέρα!
τῆς Ἑλλάδος σωτηρία!
σήμερον εὐηγγελίσθη
δι' ἡμᾶς ἐλευθερία.

Σήμερον ὠρκίσθ' ὁ Ἕλλην
κ' εἶπε τὰν ἢ ἐπὶ τὰν
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
ἔνδοξον τὸ τελευτᾶν

Σὰν σήμερον ἐλάβομεν
τὸ φῶς ἐλευθερίας,
τὸ Πνεῦμα τὸ οὐράνιον
κατὰ τῆς τυραννίας

Δὲν ἐφείσθη ἡ Ἑλλάς
αἱμάτων καὶ θυσίας
ἀλλ' οὐτ' αὐτὰ τὰ τέκνα τῆς
οὔτε περιουσίας

Ἄλλ' ἔδραξαν τὰ ἄρματα,
κατὰ τῶν Μουσολμάνων,
τοὺς ἔσφαζον ἀνηλεῶς,
χωρὶς καιρὸν νὰ χάνουν

Τὸν γέροντα ἐκύτταζον,
τὸν Γερμανὸν ἐκείνιον,

ποῦ κράτει τὴν σημαίαν μας,
πρηνεῖς τὴν προσεκύνουν.

Καὶ αἱ κόραι τοῦ Μωριά,
ἐμπρός του γονατίζουν,
ἀντικρὺ τῆς σημαίας μας
ποταμηθὸν δακρῦζαν!!

Μία μὴ μείνη ἀπὸ μᾶς
ἰφωνάζουν στενωρυῖα,
ναί! ἢ ὁ θάνατος, γιὰ μᾶς,
ἢ ἡ ἐλευθερία.

Ὡ! αἶσθημα ἡρωϊκὸν,
ἀπὸ τὰς ἡρωίδας,
τὴν ἐλευθερίαν ἐγύρευον,
κ' ἐκεῖ εἶχον τὰς ἐλπίδας

Κ' ὁ Βύρων εἰς τὸ πλάγιτον,
Ἕλληρικὰ νδυμένος,
κ' Ἕλληρικὸν σελάχιον
στὴν μέσην του ζωσμένος

Τὸν κῦτταζαν οἱ Ἕλληνες
καὶ πᾶσαι Ἕλληνίδες
θαδῶριον σχηματίζεν
Ἡλίου τὰς ἀκτῖνες!

Πόθεν ἐστάλη; (ἔλεγαν)
μήπως παρὰ ὑψίστου;

ἢ ἀπ' τὴν γενναιοῦτητα
καὶ βούλησιν ἰδικήντου;

Πράγματι ὁ ἀτρόμητος!
μὲ βούλησιν δικήν του,
ἄφησε τοὺς γεννήτορας,
κ' ὄλους τοὺς συγγενεῖς του!

Ὡς τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος!
ἦλθεν εἰς τὴν ἑλλάδα
ἄχ! θύμα ἐγένετο! κιαὐτὸς
στ' ἀγῶνος τὴν κοιλάδα

ὦ! τί ὠτίον τρομερόν
ν' ἀκοὺς ἀπ' τὸ Λονδῖνον
αὐτὸς ὁ Λόρδος (Bevton)
δὲν προήθη τὸν κίνδυνον;

Ποῦ εἶσαι γέρον Γερμανέ!
ἔλθε νὰ μᾶς κυττάξεις
ἀπὸ τῆς Λαύρας τὴν μονὴν
χαίρων νᾶναστεναῆξης!

Νὰ ἰδῆς ἐδῶ τί γίνεται!
ἀπὸ τὰ σπέρμα τὰ σου
ἰδοὺ καὶ ἡ σημάτα σου
ἐδῶ εἶνε κοντάσου!

ὦ γῆ αἱματοβάπτιστος!
καὶ κόκκαλον σπαρμένη!
κυττάξατε αὐτ' εἶν ἡ γῆ!
ἡ αἱματοχειλισμένη;

Κυττάξατε τὰ ὄπλα των,
πυρίτιδα μυρίζουν,
ἀκούω τὰς πυρόπετρας
μοὶ φαίνεται πῶς τρίζουν.

κυττάτε τὰ σελάχια των!
πῶς τ' ἄχουνε ζωσμένα
κύττα τὰ γιταγαῆνια των
πῶς τ' ἄχουν τροχισμένα!

ὦ! τί σπαθιά εἶνε αὐτὰ
τὰ θλέπω κοκκινίζου
καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν Τουρκῶν
δὲν θλέπετε! ἀχνίζου.

Μπα νὰ καὶ τὸ γιταγαῆνιον
Θωμά! αὐτοῦ τοῦ Γκόρπα!
ποῦ τὰ κεφάλια τῶν Τουρκῶν
ἐκοπτε καὶ ἴσκόρπα!

Αὐτὸ τὸ γιταγαῆνιον
τὸ ἄδραξε τοῦ Τούρκου
ὁ Γκόρπας τότε ὁ Θωμάς
ναὶ! τὸ παιδί τοῦ Βούλκου.

(Μεσολογιῆτης)

Ἄπεθανεν ὁ δυστυχῆς
στὴν ψάθαν ξαπλωμένος,
τὸ πρόσωπόν του ἐφαίνετο
πῶς στέναζ' ὁ καυμένος.

Κύτταξ' αὐτοὺς τοὺς ἥρωας
τοὺς ἰδῶ ζωγραφισμένους
καμάρωστους ὦ οὐρανέ;
τοὺς αἱματι βαμμένους!

Ὡ τί μνημεῖον εἶν' αὐτό!
ὦ πῶς τρέμω νὰ σταθῶ!
τοῦ Καραῖσκου εἶν' αὐτό!
χρυσοῦν πρέπει νὰ τ' ἀσπασθῶ!

Δὲν θὰ σοῦ ἔπρεπ' ἦρωα!
γιατ' ἐκλεισεσες τὸν Βένυ!

ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀράχθωαν
αὐτὸν τὸν Μουσταμβέην.

Οὐδέν' ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς τ'
ἄφησες νὰ γλυτώσῃ!
ἀλλ' οὔτε τὸν Μουσταμβέην,
οὐδ' Ἀθήνας γιὰ νὰ σώσῃ!

Ἐπτὰ χιλιάδες ἦτανε
ὄλοι Ἀρβανιτάδες,
σὺ καὶ ὁ Γαβριὴλ εὐρεθήκατε
καὶ ὀλίγοι χατζαράδες.

Καὶ ὁ Μακροῦς ἀπ' τὸ Ζυγὸ
μὲ μερικὸς Ζυγιώτες
ἔδωσαν τὲς γιγατανιῆς
τὲς φοβερῆς τὲς πρῶτες.

Ὀλίγοι ἦσαν ἀπ' τὸ Δαδὶ
καὶ ὀλίγοι Εὐρυτάνοι
πέρασαν τὴν Ἀρβανιτιὰ
ὄλην στὸ γιγατανί!

Ἄφου τοὺς ἐξεπάστρεψαν,
ἤλθε καὶ εἰς Ἀθήνας!
ἄχ! κατηραμένος ὁ καιρὸς!
ὡς καὶ αὐτὸς ὁ μῆνας.

Ἡ ὥρ' ἐπικατάρατος
κ' ἐκεῖνο τὸ σπαιράκι,
ποῦ ἔξάπλωσε τὸν ἥρωα
γίγαν' Καραϊσκάκη!

Φεῦ! τὸ κισέμι ἔπεσεν!
τὰ πρόβατα σκορπίσαν,
ὠρμησαν εἰς τὴν θάλασσαν
κ' ἐκεῖ τὰ κυνηγήσαν!

Καὶ μὲ αὐτὴν τὴν συμφορὰν,
πάλιν δὲν δειλιάζου
ὄπισ' ἐγύρισαν εὐθὺς τοὺς
Τούρκους τοὺς τρομάζου!

Χέρια, μὲ χέρια πιάσθηκαν,
πλεκτὰ τὰ γιγατανί!
ἐκρύβη τὸ τ' ὁ Ἥλιος.
δακρύζου τὰ οὐράνι!

Ῥεῦμα αἱμάτων ἔτρεχε
ἐδῶ στὸν Φαληρέα,
στρώματα τὰ πτώματα!
κ' μέχρι τοῦ Ἰεραία

ἄχ. σφάλισον στόμα μου μὴν λὲς,
κ' σὺ καρδούλαμου μὴν κλαίς!

Τοὺς ἔδλεπεν ὁ Παρθενῶν
τὰ τεῖχη τοῦ ἐτροῖζαν
καὶ αἱ μαρμάρينو θεαὶ
ὡς καὶ αὐταὶ δακρύζαν.

Φαινόνταν πῶς μιλούσανε
πῶν ἀνοιγαν τὸ στόμα!
τὴν γῆν παρεκαλούσανε
νὰ τὰς σκεπάσ' μὲ χῶμα!

Νὰ μὴν τὰς εὖρ' Ἀγαρηνὸς
τὴν παρθενιά μὴ χάσουν,
ἢ ῥέα καὶ ὄλοι οἱ θεοὶ
ἔλεγον νὰ προφθάσουν.

Ἄλλ' οἴμοι! αἱ κακότηκες!
δὲν τσ' ἔγεινεν ἡ χάρις,
διότι ἐσκοτώθηκεν
μέγας θεὸς ὁ Ἄρης (Καραϊσκάκης).

Ὁ ἀρχηγὸς ποῦ ἔπρεπε
στὴν Ἡπειρον κατόπιν
καὶ Θεσσαλίαν νὰ διαβῆ
νὰ φρίξῃ τὴν Εὐρώπην

Μὲ τὸ σπαθίτου νὰ παρθοῦν
αἱ χῶραι τῶν ἑλλήνων,
ὄχι μικρὸν τεμάχιον
καὶ ἀπὸ τὸ Βερολίνον

Λαμπροὺς πατέρας ἄτομεν!
Ποθεῖτε τοὺς προγόνους,

ἂν θέλητε νὰ λάμψωμεν
κ' ἡμεῖς εἰς νέους χρόνους.

Αὐτοὶ εἶνε οἱ Ἑρῳες
ποῦ δόξασαν τὸ ἔθνος
αὐτοὶ ναί! ποῦ μᾶς ἔβγαλαν.
τὸ τρομερὸν μας πένθος

Μάλιστα οἱ πατέρες μας
τὰς φλέβας τῶν ἀδειάσαν,
τὸ αἷμα ἔρρεε παντοῦ
κ' αὐτοὶ δὲν δειλιάσαν!

**Ἡ τρομερὰ ἔξοδος τῆς γενναίας καὶ ἀτρομῆτου
φρουρᾶς τοῦ Μεσολογγίου.**

Ἄπ' τὴν Κλείσοβα ἐφάνη
τῆς ἐξόδου γιαταγάιν.

ἐκ' εἶνε τὸ νησίδιον,
ἁγίας μας Τριάδος,
εἰς ἐκεῖνο συνετρίβη
στόλος καὶ στρατὸς μέγας!

Τοῦ Ἰβραήμ καὶ Κιουταχῆ
τ' ἀνθρωπόμορφῃ θηρίᾳ
εὔρον εἰς τὴν θάλασσαν τῆς
ἐκδικήσεως ἀνδρείᾳ

Κλείσοβα δεδοξασμένη!
ὦ πολυπαθῆς μου νῆσος
δὲν μᾶς λέγεις τί συνέβη;
τί ἤσθάνθης ἐνδομύχως;

ὅταν στρατιαὶ σχεδίαι,
τὴν ἀκτὴν σου ἐκυκλώσαν
καὶ ἀπειλητικῶς προὔχωρον
τὴν τιμὴν σου δὲν πληγώσαν!

Ἦπ' τὸ Βασιλάδι ἦτονε καὶ
μέχρι Γαβρολίμης
καράβια κατὰ σιζρὰν
εἶχεν ὁ Ἰβραήμης.

ὅταν ἠγκυροβόλησαν
ὁ κρότος τῶν ἀλύσων!
ἴτ' ἀράξε τὰ θεμέλια
τῶν δύο τούτων νήσων!

Ἄστραπηδὸν τὸ σύνθημα
ἵνα πυροβλήσου!

τοὺς ἥρωάς μας μαχητὰς
μῆπως καὶ τοὺς φοβίσουν.

Ἀτάραχοι οἱ μάχηται,
ποσῶς δὲν δειλιάσαν
ἀλλὰ μὲ γενναϊότητα
τὰ ὄπλατων ἀδράξαν.

Τηλεσκοπεῖ ὁ Ἰβραήμ
βλέπει ἐτοιμασθῆκαν
καὶ λέγει εἰς τὸν Κιουταχῆ
τοὺς βλέπεις πῶς ἐμβῆκαν;

Νὰ δοῦμε λέγ' ὁ Κιουταχῆς
τὰ βλέπεις τὰ νησία;
ἐκεῖ θὰ ᾄδῃς τὸν θρῆνόντων
στὰς λέμβους των θυσία.

Βλέπω καὶ κἀτι πάτηρα
Πῶς; σάλια τὰ λέγουν;
ἀλλ' ἄς ὑπάγουν καὶ αὐτὰ
χρειαζόνται νὰ καίουν.

Πῶς; τί; τῷ λέγ' ὁ Ἰβραήμ
εἶμαι ὡσὰν ἐσένα
ποῦ ἔρριπτες τὰς βόμβαςσου
στὴν μάνδραν στὰ χαμένα

Μὲ βλέπεις καθυπέταξα
ὄλους τοὺς Μωρχίτας
Σουλιώτας δὲ χειρότερα
καὶ τοὺς Μεσολογγίτας!

Δὲν ἔχασε παλὺν καιρὸν
γρήγορα τοῦ τὸ πράττει
στρατὸς νὰ ἐμβῇ στὴν γραμμὴν
ἀμέσως διατάτει.

Τοὺς δείχνει τὸ νησίδιον,
τοὺς λέγει ὡς ἐσπέρας
ναί! τέφρα νὰ τῷ κάμῃτε
νὰ τὸ σκορπίσ' ἀέρας.

Μήπως καὶ δειλιάσητε
καὶ ἐλθῆτε ἵντροπιασμένοι!
μὰ τὸν προφήτην σὰς τὰ λέω,
εἰσθ' ὄλοι κρεμασμένοι!

Δέγ' εἰς τοὺς ἀξιωματικούς
ὅσοι ἂν δειλιάσουν
νὰ τοὺς κατατομοῦν εὐθύς,
χωρὶς καιρὸν νὰ χάσουν

Ἀμέσως ἐξεκίνησαν,
ὄργανα παιανίζουν,
οἱ οὐλεμάδες ἔκραζον
Προφῆτα! νὰ νικήσουν!

Τζαβέλλας τὸτ' ἐφώναξεν.
Σουλιῶται Μωραῖται!
Μεσολογγίται τρομεροὶ
καλῶς νὰ τοὺς δεχθῆτε!

Σταθῆτε! . . . κ' εἶνε μακρὰ
ἀφῆτε νὰ συμώσουν
κ' ἔχω τὴν πεποιθήσιν
πῶς δὲν θὰ μᾶς γλυτώσουν!

Τριακόσιοι ἦτον οἱ μάχηται
τοὺς Τούρκους ἐτρομάξαν
ἀπὸ ἀνθρωπίνην δύναμιν
ναί! Πλεῖονα ἔπραξαν..

Ἡ θάλασσα κοκκίνισε
τὸ κύμ' αἶμ' ἀφρίζει

τῶν τηλεβόλων ὁ καπνὸς
τον Ἥλιον σκοτίζει!

**Ο ΘΡΗΝΟΣ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ
ΤΟΥ ΜΕΣΟΔΟΓΓΙΟΥ**

Πῶς μᾶς τρομάζουν αἱ σκιαὶ
τοῦ Βύρωνος καὶ Μάρκο,
καὶ τῆς Λαμίας τὸ σουβλί,
ποῦ σούβλισαν τὸν Διάκο;

Σήκου Μάρκε νὰ ἀκούσης,
ἤλθομεν ν' ἀναμνησθῶμεν,
τὸν μέγαν σὰς ἡρωϊσμὸν,
σήμερον ἐξυμνοῦμεν!

Τὰ εἶδες ἥρωα αὐτὰ;
θὰ ἦσο σκοτωμένους,
ἐπάνω εἰς τὸν ἵππον σου
στὸ σάγμα φορτωμένους!

Σὺ δὲ, ὦ Βύρον, δὲν μᾶς λές;
καὶ σ' ἦσουν 'πεθῆμενος;
ἐκεῖ εἰς ἓνα αἶκημα
ἦσουν ταριχευμένους;

'Αλλ' ἡ καρδιά σου εἶν' ἐδῶ,
δὲν ὀμιλεῖ ἐκείνη;
καὶ κάτι τι νὰ μᾶς εἰπῆ,
ἐτότες τί ἐγείνη;

Σὺ Κυριακούλη τί θὰ πῆς;
τὸν μύστακά σου στρίβεις.
σὲ βλέπω ἀναπαύεσαι
καὶ ὀμιλᾷ δὲν δίδεις!

'Σκοτώθης καὶ σὺ Λάκωνα;
ὁ μύσταξ σου ἐλοιώθη;
τὸ ἱερόν σου λείψανον
ἄραγε 'κεῖ ἐχώθη;

Μαχόμενον σ' ἐκτύπησαν,
Λάκων Μαυρομιχάλη,
Πάρτε με! . ε . (εἶπε σιγαλὰ)
μὴ μ' πάρουν τὸ κεφάλι).

Σύντροφοι τότε ἐδραξαν
στὸν ὄμιόν των σ' ἐπῆραν
καὶ εἰς τὸ Μεσολόγγιον
εἰς τὴν στιγμὴν σ' ἐπῆγαν!

Καὶ τέλος πάντων τί νὰ 'πῶ;
Ποῖον νὰ ἐρωτήσω;
περὶ τῆς τρομερᾶς νυκτὸς
νὰ σὰς πληροφορήσω;

Τὰ σκεπασμένα κόκκαλα,
κάτι θὰ μᾶς εἰπῶνε!
στὴν ἐξοδὸν τί ἔγεινε,
ὄπ' ἤθελον νὰ βγοῦνε;

Δὲν ὀμιλοῦσι καὶ αὐτὰ
θὰ εἶναι σκοτισμένα,
ἔχουν σπαθῆς στὴν κεφαλὴν
καὶ εἶν' ἠσυχασμένα!

'Εσὺ Τζαβέλλα νὰ εἰπῆς!
ποῦ ἦσουν αὐτόπτης
καὶ ὁ Μακρῆς ποῦ 'τανε 'κεῖ
εἰπέτε μᾶς ἐν πρώτοις.

'Αν τὸν 'Αθανάσι εἶδατε!
τὸν Κότσικα ἐκείνον

ἦτον ἐκεῖ παρὼν κ' αὐτὸς
εἰς τὸν μεγάλον θρῆνον;

Νὰ τώρα μᾶς τὸ εἶπανε!
ἐκεῖ ὅπου ἴπληάλει
καὶ ἔπεσεν ἀνάσκέλα
ἴκτυπήθη στὸ κεφάλι!

Καὶ τὸν Καψάλη εἶδατε;
στὴν πυριτιδαποθήκην;
Μιὰ ματιὰ τὸν εἶδαμεν
Π' ἔκαμεν διαθήκην.

Μ' ἓνα δαυλὸν στὸ χέριτου,
ἐκεῖ καὶ λαβωμένοι,
ἴμπροστά τ' εἶχε πυρίτιδα,
καὶ τὸν ἐχθρὸν προσμένει

Νύκτα ἦτονε παιδιὰ,
καὶ ποῖον νὰ ἰδοῦμεν:
τὸ σύνθημά μας ἦτανε
στὸν Ἄτι Συμεῶν νὰ βγοῦμε.

Τὸ τι ἐπάθουμεν ἐκεῖ!
δὲν λέγει ἱστορία
μᾶς πιάσανε τὸ σύνθημα
ἐκεῖνα τὰ θηρία

Ἄλλὰ ὁ λέων τοῦ Ζυγοῦ!
τὰ ἴχνητων μυρίζει
Τοῦρκοι! βγάλλει μιὰ φωνή!
ὀπίσω τοὺς γυρίζει!

Αὐτὸς τῶ τὰ ἴξεπλήρωσεν
ὅ,τι τό χρεωστοῦσεν
Βοστάμβη εἰς Ἀράχοβαν
ὀπόταν ἀπερνοῦσεν!

Τρέξε Μακρῆ τοῦ φώναξεν
ἼΗρωσ Καραϊσκάκης,
στὴν ῥάχιν ὅ,τι ἔπαθες!
ἴξεπλήρωστα δεκάκις.

Ἄς τοὺς ἀφήσωμεν αὐτοὺς!
καὶ ἄς ἔλθωμεν στὸ θέμα
στὴν ἔξοδον τὶ ἔγεινε
ἐχύθη πολὺ αἶμα;

Σπαραξικάρδιος νυκτιά,
ἐκείνη τοῦ Λαζάρου,
σὰν πίσσα ἴταν ἰλόμαυρη
ὡς πρόσωπον τοῦ Χάρου!

Σιγὰ σιγὰ ἴπιπτε βροχή!
Θεὸς ἀναστενάζει
τὰ ἀγγελικά του τάγματα
εἰς λόχους, τὰ μοιράζει!

Ἄμέσως ἐδιέταξεν!
ἐδῶ νὰ εὐρεθῶσι!
στοὺς ἴρωάς μας μαχητάς,
νὰ παρουσιασθῶσιν!

Λόχους ἀγγέλων ἀπ' ἐδῶ!
λόχους κ' παρὰ πέρα!
κύκλω τὸ Μεσολόγγιον
τὸ εἶχον τὴν ἔσπερα!

Τ' ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ,
τοῦ ἔδωσε στεφάνι,
μὲ αὐστηρὰν διαταγήν,
στὸν πρέποντα νὰ θάνη!

Τοὺς φεύγοντας τὸν κάλαμον
αὐτοὺς δὲν λογαριάζει,

ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν κεφαλὴν
στέφανον νὰ τοὺς θάζῃ.

Ἄνοιξεν ὁ Παράδεισος!
τ' ἀνθ' εὐωδιάζουν,
γιά νὰ ὑπάγουν αἱ ψυχαί,
τὸν τόπον ἐτοιμάζουν!

Καὶ τότε λέγει ὁ Ἄδάμ!
ἐγέρθητε προφῆται!
ψυχὰς ἡρώων εὐγενῶν!
ἵνα ὑποδεχθῆτε!

Καὶ εἰς τὴν πύλην στέκεται
Ἄπόστολος ὁ Πέτρος,
καὶ μὲ χαρὰν τοὺς δέχεται
μὲ δόξαν ὑπερμέτρως!

Μὲ τ' ἄρματατῶν ἠγάγαν!
ψυχαὶ ἄρματομέναι!
μὲ κόκκινα ἐνδύματα!
καὶ ὄλαι ματωμέναι!

(Τοὺς λέγει ὁ Ἄπόστολος!)
(Τὰ ὄπλα νὰ τ' ἀφῆστε)
(ἔξω ἀπ' τὸν παράδεισον)
ἔὰν εὐχαριστήσθε!)

Καὶ ὁμοφώνως ἔκραξαν
τὰ παίρνομεν μαζίμας,,
θὰ τὰ κρεμάσωμεν ἐκεῖ
νὰ χαίρῃ ἡ ψυχὴ μας!

Τὰ πάντα εἶνε ἐτοιμα!
τῆς θείας προστασίας,
ἄς φέρωμεν εἰς μνήμην μας
τὰς τρομερὰς θυσίας.

ὦ! τί ἐσπέρα φοβερὰ!
δὲν μὰς κατατρομάζει;
ἕκαστος ἂν ἀναμνησθῇ
δὲν θὰ ἀνατριχιάζει:

Αὐτοὶ δὲν συλλογίσθησαν!
ἐλευθερίᾳ ζητοῦσαν
μὲ τὸ σπαθὶ στὴν δεξιᾶν
σ' αὐτὴν ἐπροχωροῦσαν.

Ἐμπρός! ἔμπρός! φωνάζαν!
καὶ τὸν Τοῦρκον ἐτρομάζαν!

Ἐξοδὸν ἐφώναζον παντοῦ!
ὄλοι ἀνεκατωθῆκαν,
ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν
ὄλ' ἐσωματωθῆκαν!

Οἱ ἄνδρες ἐξεσπάθωσαν,
αἱ γυναῖκες περιμέναν,
εἶχον ἔξω τοὺς μαστοὺς,
τὰ βρέφητων ἔβυζαῖναν

Νάνι! σιγὰ ψιθύριζαν,
νὰ τὰ ἀποκοιμίσουν,
καὶ σιγανὰ περπάταγαν
νὰ μὴν τὰς ἀγροικήσων!

Τὶ δρόμος τρομερώτατος!
καὶ μᾶλλον ἀγριώτατος!

Νὰ! ἔτριζεν ἡ γέφυρα
καὶ ἀμέσως ἐκρημνίσθη!
εἶν' ζῶντες ἄδῶ πολλοί,
οὐδεὶς ζωῆς ἐφείσθη!

Και αἱ γυναῖκες ἔπεσον
μαζὶ μὲ τὰ παιδιὰ των
τὰ ἄσταζον ὁμως σφικτὰ
μέσα στὴν ἀγκαλιά των

Τρομάρα μας ἴφωναζαν,
βοήθειαν ἐκράζαν!

Εἰς μάτην ὁμως τ' ἄφησαν!
μητέρες των ἐφύγαν
καὶ τ' ἄφησαν εἰς τὸ νερὸν!
δὲν ἤξευρον ποῦ ἴπῃγαν!

Ἄνατριχιάζω νὰ εἰπῶ
γιά 'κεινα τὰ παιδάκια!
ποῦ ἔπλεον μέσ' τὸ νερὸν
ὡς νεογὰ πουλάκια

Μανούλα μα' ἴφωναζαν
κ' οἱ κτρῶς ἀνετρενάζαν!

Καὶ ἴφωναζαν ἀλγεινῶς!
δὲν εἶμεθα παιδιὰ σας!
μὴ μὰς ἀφήστε στὸ νερὸν
Πάρτε κ' μὰς κοντά σας!

Τί νὰ σὰς κάμωμεν παιδιὰ!
ποῖα οἰκονομία;

Ποῦ νὰ οἱ τούρκοι ἔφθασαν
δὲν εἶνε ἐλπίς καμμία!

Καὶ ἄλλαι μὲν τὰ κοίμισαν!
κ' ἄλλαι τὰ ἴφηνισαν
καὶ τὰ κλειναν στὰ σπίτια των
κ' μοναχὰ τὰ ἴφῃσαν!

Οἱ μαχηταὶ τί ἔκαμαν;
ἔξω ὅπου ἐβγήκαν,
ὅλοι αὐτοὶ ἐγλύτωσαν:
πῶς! δὲν ἐσκοτωθῆκαν;

Οἱ μαχηταὶ διέσχιζον
μεθ' ὅλης τῆς ἀνδρείας.
τὰς Τουρκικὰς τὰς φάλαγγας,
λόχους καὶ διμερίας!

Καὶ τῶν Τουρκῶν ἐφαίνετο
πῶς ἄγγελοι ἔπερουν!
καὶ ἔμειναν ἐμβρόντητοι
καὶ δὲν ἔπυροβολοῦσαν!

Ποῦ εἶσθ' σεῖς ὦ γέροντες!
νὰ μὰς πληροφορήσετε;
νὰ! εἰλέπω μερικὸς ἐδῶ!
πιάστε τους! ῥωτήστε!

Δακρῦζετε ὦ γέροντες!
στενάζει ἡ καρδιά σας,
ἐβούλωσε τὸ στόμα σας.
ἐπιάσθη ἡ μιλιὰ σας!

Βόμβαι ἐξακοσόλιτροι
ἐπιπτον ἴσάν χαλάζι,
εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτὴν,
τίς δὲν ἀναστενάζει;

Καὶ πλείσται σφαῖραι σιδηραὶ!
στοὺς δρόμους ἔπερπατοῦσαν
καὶ σώματα ἀνθρώπινα,
εἰς πέντε διαιροῦσαν!

Σκότια ξεχωριστὰ;
δῶθε, 'κεῖθε σκορπιστὰ!

Δὲν φθάνουν ταυτ' ἀπὸ ξηρᾶς
ἀλλὰ κ' ἀπὸ θαλάσσης!
ποῦ νὰ ὑπάγῃς νὰ σταθῆς;
καὶ ποῦ νὰ ἡσυχάσῃς!

Ἄλλ, ὅταν ἐπλησίασαν
οἱ μελαψοὶ ἐκεῖνοι,
τοῦ Ἰμβραήμ καὶ Κρουταχῆ!
ἐτότε τί ἐγείνη;

Ἦ! ἔβαλαν τὰς κλίμακας
καὶ ἀνέβαινον τὰ πλῆθη,
οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Ἄλβανοί,
τὰ ἄγρια τὰ στίφη!

Ἄθροοὶ ἠκαβαλίκευσαν!
τῆς πόλεως τὸ πείχος,
τοὺς λαθωμένους ἔτρόμαξεν
ὁ φοβερός ὁ ἦχος!

Στὴν πόλιν ἐσκορπίσανε!
καὶ ὅπου τοὺς ἀρέσει,
καὶ ἔπραττον τὰ αἰσχίστα
τὸ θῦσαι καὶ ἀπολέσαι!

Ἐμβαίνουν εἰς τὰ σπίτια
καὶ εὐρίσκουν τοὺς ἀρρώστους
ὁ ἀκινάκης ἦτανε
ὁ μόνος ἰατρός τους.

Ἔνα παιδί εἰκοσαετῆς
δὲν θέλω νὰ τὸ εἶπω
ὄνομα καὶ ἐπώνυμον
αὐτὸ τὸ παραλείπω!

Ἦ! σκεπασμένον ἦτονε!
καὶ βαρειολαθωμένο,

τὰ χέρια εἶχε σαυρωτὰ,
σὰν τὸν ἀποθαμένο.

Οἱ Τοῦρκοι τὸ ἔεσκεπάσαν
κυττάζουν τὴν πληγὴν του,
ἕνα χαρμπι τῷ ἐμπήξαν
στὴν ἠματομένη ὀπὴν του.

ὦχ. μανούλα μου ἐφώναξε!
ποῦ εἶσαι; τί ἐγείνης;
δὲν μὲ ἐπαιρνες καὶ ἐμένανε
εἰς ποίους μὲ ἀφίνεις;

Καὶ ἄλλο τραγικώτερον
συνέβη σὲ μιὰ νέαν
ἐπίσης ἀνθηρὰν κ' αὐτὴν
στὸ πρόσωπον ὠραίαν!

Τὶ τρόμος τρομερώτατος!
νὰ λέγῃ ἄχ ἐμένα!
νὰ σύρηται μὲ τοὺς γλοττοῦς
τὰ πόδια της κομμένα!

Ὁμύδρος τὰ ἐτσάκισεν!
στὸν τόπον δὲν τὴν ἄφησεν!

καὶ ἡ νεάνις δυνατὰ!
φονάζει Τοῦρκ' ἐλάτε!
Σκοτώστεμε παρακαλῶ!
θεὸν ἂν ἀγαπάτε!

Καὶ τότες ἕνας Ἄλβανός
Πράγματι ἐλυπήθη!
στέκει καὶ τὴν πυροβολεῖ
καὶ στὴν στιγμήν ἐσβύσθη!

Και ἄλλο τρομερώτερον!
 συνέβ' εἰς μίαν ἄλλην,
 καὶ ζῆ ἀκόμη εἶνε ἴδῶ!
 μὲ κούσου στὸ κεφάλι!
 (Παλαιὸν κάλυμμα τῆς Κεφαλῆς.)

ὦ γραῖά μου τί ἔπαθες!
 ἄλλοί μονοὶ! στοχάσου!
 Τί; ἔλαβες τὴν κεφαλὴν
 ἀνδρὸς σου στὴν ποδιά σου;

Καὶ τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς
 σοῦ ἴδασαν νὰ κρατήσης;
 καὶ μὴν φοβεῖσαι σοῦ ἔλεγον
 νὰ μὴν λιποθυμήσης!

Τὶ λεοντόκαρδος; γρη῏ά,
 ἀκοῦς νὰ ὑποφέρῃ;
 καὶ νὰ κρατῆ τοῦ συζύγου της;
 τὴν κεφαλὴν στὸ χέρι;

Τὸ πτώμα τὸ ἀκέφαλον
 τὸ εἶχεν ἐμπροστά της,
 ἀντὶ κρασιοῦ τὸ ἐπλυνε·
 μ' αὐτὰ τὰ δάκρυά της!

Καὶ τὰ παπούτσια τοῦ ἔδωγαλον
 στὰ φόρεσεν ἐσένα;
 καὶ αἰχμάλωτον σ' ἐπήρανε
 σὲ πῆγαν εἰς τὰ ξένα;

Ταῦτα μᾶς πληροφόρησεν
 εἰς Τοῦρκος καὶ αὐτόπτης!
 ποῦ ἦτο μὲ τὸν Ἰβραήμ,
 στρατὸν του τροφοδότης!

Τρεῖς ἡμέρας ἔκαμεν
 ὁ Ἰβραήμ. νὰ ἔμβῃ
 ἐσκέπτετο παρὰ πολὺ,
 κακὸν μὴ τοῦ συιέθῃ!

Οἱ στρατηγίτου τῷ ἔλεγον
 πῶς εἶνε σκοτισμένος
 φοβεῖσ' ἀπὸ ὑπόφομον;
 μὴ εἶν' ἠτοιμασμένος;

Ναί; τοὺς λέγ' ὁ Ἰβραήμ
 μεγάλη ὑπόψια!
 μήπως ἔχουν ὑπόφομον
 καὶ γείνομεν θυσία.

ἄς περάσ' καὶ σήμερον,
 αὔριον θὰ ἰδῶμεν!
 τοὺς ἵππους ἐτοιμάσατε!
 ἐπάνω νὰ ναθῶμεν!

Τὴν τρίτην καλορρίζικον
 ἡμέραν ἔγω τὴν ἔχω
 ἐπάνω εἰς τὸν ἵππον μου,
 ὡς νικητῆς θὰ τρέχω!

Καὶ ὅταν ἐξημέρωσεν,
 ὅλοι ἐτοιμασθῆκαν,
 εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἰβραήμ,
 ἐκεῖ παρεταχθῆκαν!

Βοή τυμπάνων ἀπ' ἐδῶ,
 ὀργάνων ἀπ' ἐκεῖθεν,
 ἐν μέσῳ δὲ ὁ Ἰβραήμ,
 στὴν πόλιν μας εἰσῆλθεν!

Διήρχοντο τὴν ἀγοράν,
οἱ ἵπποι ἕρμετεῦσαν
καὶ ἔβλεπον τὰ πτώματα
καὶ δὲν τὰ ἐπατοῦσαν!

Ἔφθασαν ἕως τὸν Κουρμᾶν
οἱ ἵπποι ἄρτιέζαν,
καὶ δὲν ἐπήγαινον ἐμπρός,
τὰ πτώματα ἔκυττάζαν.

Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰβραήμ,
ἀμέσως διατάσσει,
καὶ ἀγκαρεῖα νὰ ἐλθῆ
τὰ πτώματα νὰ μᾶσση!

Καὶ μὲ ὄργην ἐπρόσταζεν!
τὰ πτώματα νὰ μᾶσσουν,
καὶ μὲ ὕλας καυστικές,
ἀμέσως νὰ τὰ καύσουν!

Σωρούς! σωρούς! τὰ ἔκαμαν!
πυρκαῦιά ἀρχίζει,
τὸ στέαρ κάμνει μέγα φῶς,
τὴν νύκτα τὴν φωτίζει!

Ζῆ ὁ Θεός ἄς σᾶς εἰπῆ;
δὲν εἶνε γεγονότα;
πῶς ἡ Εὐρώπη σήμερον!
μᾶς ἔγύρισε τὰ νῶτα!

ὦ Φράγγοι στὰς καρδίας σας!
δὲν κατοικεῖ ἀγάπη!
δύο μόνον κατοικοῦν,
ὁ δόλος κ' ἡ ἀπάτη!

Δὲν ἦλθον λόρδοι Γερμανοί
καὶ μάζευον τὸ αἷμα!

ἐκεῖ στὸ Μεσολόγγιον,
ποῦ ἔτραχεν ὡς ῥεῦμα;

Τῆς Ἀλβιόνης γέροντας
μᾶς ἠΰξησε τὸ ἔθνος
ὁ Γλάδστων μᾶς ἠγάπησεν,
ἄς ἦτονε καὶ ξένος!

Αὐτὸς δὲν τὴν ἐξήγησεν
ὄλην τὴν ἱστορίαν,
τὸ τῆς Ἑλλάδος γεγονός
μ' ὄλην τὴν θεωρίαν;

ἡμεῖς δὲν ἐδιώξαμεν
τὸν τρομερὸν τὸν Πέρσην;
δὲν ἐτρομάξαμεν ἡμεῖς
ὡς καὶ αὐτὸν τὸν Ξέρξην;

Αἱ μυριάδες τῶν Περσῶν
ἔδῶ στὴν Σαλαμίνα
εἶπέτε! τί ἐπάθανε
Ἰούνιον τὸν μῆνα!

Τὰ ἀκοῦτε! τί ἐκάμανε
Πατέρες μας ἐτόττες;
αὐτοῦ τοῦ τρομέρου Μαχμούτ,
τοῦ ἔσπασαν τὲς πόρτες!

Πόρταν αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν,
πατέρες μας ἔκρημνίσαν;
κ' προστασίαν οὐδενός,
αὐτοὶ δὲν ἐζήτησαν!

Πῶς δὲν εἴμεθα κ' ἡμεῖς
Παιδιά! ἐκείνων τῶν πατέρων;
Ἕλληνες εἴμεθα κ' ἡμεῖς
τί ἄλλο περιπλέον;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000050663

Πάλιν ἄς μνημονεύσωμεν,
τοὺς ἥρωας κ' ἐφέτος,
ποῦ ἴδωκαν τὴν ἐλευθερίαν;
εἰς τὸ μικρὸν μας ἔθνος.

Σὺ, ὦ παντάναξ θεέ,
νά τοὺς τοποθετήσης,
συμφώνως μὲ τὰ ἔργα των
νά τοὺς εὐχαριστήσης!

Σχόλιον. Αὐτός ὁ στοιχὸς ἀνήκει εἰς τὴν δωδεκάτην σελίδα μετὰ τὸν δέκατον τέταρτον στίχον.

Καὶ ἔμεινε ἀκίνητος, καὶ ἤνοιξε τὸ στῆθος!

βαρεῖται ἴδῶ παρακαλῶ αὐτὸ ἴλεγεν στὸ πλῆθος.

ΤΕΛΟΣ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΟΗΜΙΑ